

Такриз

**ба автореферати диссертатсияи Шамшоди Чамшед
дар мавзӯи «Аз таърихи эҷоди «Ёддоштҳо»-и Садриддин Айни
(дар асоси матнҳои ҷопии асар)» барои дарёфти дараҷаи илмии
доктори фалсафа (PhD), доктор аз рӯи ихтисоси 6D020500 – Филология**

Диссертатсияи Шамшоди Чамшед дар мавзӯи “Аз таърихи эҷоди «Ёддоштҳо»-и Садриддин Айни (дар асоси матнҳои ҷопии асар)” барои бозкушоии паҳлӯҳои норавшани ин асари арзишманди бунёдгузори адабиёти навини тоҷик муҳим мебошад, зеро пажӯҳиши таърихи эҷод ва махсусияти матнии он бисёр масъалаҳои матни асари бадеӣ, аз қабели сюжет, бандубаст, забону услубро ошкор гардондааст.

Муаллифи диссертатсия кӯшиш ба харҷ додааст, ки бори аввал дар адабиётшиносии муосир «Ёддоштҳо»-и устод Садриддин Айниро аз диди матншиносӣ дар шакли мукаммали илмӣ ҳадафи таҳлилу пажӯҳиш қарор диҳад ва дар ин замина вазъи нақди матн дар адабиёти муосир, ҳунари муҳарририи устод Айни, ташаккул ва тақомули матни асарро аз ҷиҳати мазмуну шакл ба таври муфассал ошкор намояд.

Аҳаммияти назарии диссертатсияи Шамшоди Чамшед аз он иборат аст, ки бо он ҷанбаи назарии масъалаи матншиносии адабиёти муосири тоҷик неру ёфта, дар ин замина ҳунари нигорандагӣ ва масъулияти эҷодии устод Айни дар овони камолоти умр ва донишу таҷрибаи ӯ нишон дода шудааст. Пажӯҳиш инчунин барои таҳияи матни илмии «Ёддоштҳо» хуб мусоидат менамояд.

Автореферати диссертатсия аз муқаддима, ду бобу чанд фасл, хулоса ва феҳрасти адабиёт иборат аст. Дар муқаддима усули кор бисёр равшан таҷассум ёфта ва дар боби аввал тақмили сохторӣ ва бандубасти “Ёддоштҳо” баррасӣ шудааст. Дар ин боб дар асоси далелу ҳуҷҷатҳои раднопазир нақшаи таълиф ва бастубанди “Ёддоштҳо” зикр гардида, тақмили мундариҷавии он бо намунаҳои хеле ҷолиб равшан шудааст.

Муаллиф дар бораи истифодаи порчаҳои шеърӣ асар, ки аз хусусиятҳои муҳимми эҷодӣ устод Айнӣ маҳсуб меёбад, ёдрас шудааст.

Боби дувуми диссертатсия «Тағйироти шаклии матн ва масъалаҳои ҷопи илмӣ «Ёддоштҳо» ном гирифта, дар он тағйироти забонӣ ва услубӣ асар баррасӣ гардидааст. Маълум мешавад, ки С. Айнӣ ҳангоми таҳрири «Ёддоштҳо» ба паҳлӯҳои гуногуни матн, аз ҷумла, такмили шаклии он диққати ҷиддӣ дода, барои таъмини суфтагӣ ва равонии ифода дар матнҳои китобӣ меҳнати зиёди эҷодӣ харҷ кардааст. Дар баробари ин, дар асоси баррасии қиёсии матни ҷилди шашум ва ҳафтуми «Куллийёт» бо матнҳои давраи ҳаётии асар масъалаи ҷопи илмӣ «Ёддоштҳо» ба миён гузошта шудааст.

Аз мутолиаи автореферати диссертатсияи Шамшоди Ҷамшед чунин ҳулоса баровардан мумкин аст, ки муаллиф дар натиҷаи меҳнати бурдборонаи чандсола ба ҳадафи худ расидааст. Таҳлилу муҳокима ва натиҷагирии муҳакқик аз ҳар ҷиҳат қобили таваҷҷуҳанд. Новобаста аз чанд комёбӣ дар автореферат баъзе камбудихо низ ба мушоҳида мерасанд, ки қайд кардани онҳо мувофиқи матлаб хоҳад буд:

1. Дар саҳифаи 8-уми автореферат мафҳумҳое аз қабилӣ «иродаи эҷодӣ нависанда», «охирин иродаи эҷодӣ нависанда» зикр шуда ва дар чанд саҳифаи дигар бидуни шарҳ такрор шудаанд. Бисёр хуб мебуд ба шарҳу тафсири ин мафҳумҳо таваҷҷӯҳ шавад.

2. Дар автореферати диссертатсия аз нашрҳои «Ёддоштҳо» дар замони зиндагии муаллиф ва интишори ин асар дар қолаби «Куллийёт»-и устод Айнӣ сухан рафтааст. Шояд комил мебуд дар мавриди нашрҳои минбаъдаи «Ёддоштҳо» низ иттилоот фароҳам оварда шавад. Хоса дар ягон ҷои автореферат аз наشري эронӣ «Ёддоштҳо»-и устод Айнӣ дар Эрон бо кӯшиши Саиди Сирҷонӣ сухан нафтааст.

Ин камбудихо характери ҷузъӣ дошта, ислоҳшавандаанд ва ба ҳеч ваҷҳ қимати илмӣ авторефератро намекоҳанд. Умуман, автореферати диссертатсияи Шамшоди Ҷамшед дар мавзӯи «Аз таърихи эҷодӣ

«Ёддоштҳо»-и Садриддин Айни (дар асоси матнҳои ҷопии асар)» бо навгониҳои илмӣ, тарзи таҳқиқу баррасӣ, аҳаммияти назариву амалӣ ва сохтори илмиаш ба талаботи ҚОА-и назди Президенти Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷавобгӯ мебошад ва муаллиф барои дарёфти дараҷаи илмии доктори фалсафа (PhD), доктор аз рӯи ихтисоси 6D020500 – Филология сазовор мебошад.

**Номзоди илмҳои филологӣ, дотсенти
кафедраи адабиёти муосири тоҷики
МДТ “Донишгоҳи давлатии Хучанд
ба номи академик Бобочон Ғафуров**

Аъзамов С. Б.

Имзои Аъзамов С. Б.-ро тасдиқ мекунам:

**Сардори раёсати кадрҳо ва
корҳои махсуси МДТ “ДДХ ба номи
академик Бобочон Ғафуров”**

Ашрапова З. Н.

Нишонӣ:

735700 Ҷумҳурии Тоҷикистон,

Вилояти Суғд, шаҳри Хучанд,

кӯчаи Б. Мавлонбеков, 1

E-mail: subhonazamzod@mail.ru

Телефон: 992928389526

9.03.2021